

Anteckningar till Predikan 1

Denna predikan består av en utläggning av några bibelställen och ett föredrag om prolife historiskt. Materialet är framtaget av organisationen Människovärde för att hjälpa dig som pastor/predikant att tala om frågor som rör människovärdet och livet. Du väljer själv om du vill använda hela materialet eller delar av det. Detta är anteckningarna som hör ihop med PP-presentationen som också finns på hemsidan.

BILD 1

Idag är det Livets Söndag. En hyllning till livet. En dag då vi talar om livet och människovärdet. Men varför ska då vi som kyrka prata om de här sakerna?

Församlingen är satt att förkunna evangeliet om Jesus Kristus, det är centrum i kristen tro. Men för att något ska vara i centrum behövs det också något som finns runt omkring. Och det gör det även i kristen tro.

BILD 2

Det ingår i kristen tro att

- människan är skapad till Guds avbild med ett okränkbart värde,
- vi ska älska vår nästa som oss själva,
- vi ska värna och skydda den som är svag och inte kan värna sig själv.

Alla kristna är överens om att de här tre påståendena är sanna och att det därför vore helt fel att säga att vi bara ska förkunna evangeliet, och aldrig säga någon om människovärdet, eller kärleken till vår nästa och skyddet för de svaga. Men om det är så, då måste vi som kristna också kunna säga något om människovärdet för de allra minsta. Vi måste kunna prata om abortfrågan och de ofödda. Vi som kristna behöver vara prolife. Evangeliet är prolife.

BILD 3

Prolife är ett internationellt begrepp som inte har någon direkt motsvarighet i svenskan. Det betyder att man står upp för att livet och människovärdet är skyddsvärt från befruktningen. Men varför prolife och vad baseras detta på? Vetenskapen och Bibeln.

Majoriteten av världens biologer överens om att livet börjar vid befruktningen

Det räcker med att tro på vetenskap och forskning för att vara prolife. Den absoluta majoriteten av världens läkare och vetenskapsmän är överens om att livet börjar vid befruktningen. Då har det ofödda barnet sitt eget unika DNA där kön, ögonfärg, blodgrupp osv. redan är bestämda. Den brittiske läkaren Calum Miller, som forskar om abort på Oxfords universitet, var inte mot abort när han började studera medicin men blev övertygad prolife-förespråkare när han fick lära sig om fosterutvecklingen. Han skrev 2022 så här på sin blogg: "En undersökning som gjordes nyligen med 5 500 biologer från hela världen visar att 95 % bekräftar att en mänsklig varelse skapas vid befruktningen. Och en stor majoritet av dessa biologer är uttryckligen "våldigt pro-choice", men bekräftar ändå detta."

Bibeln säger att livet kommer från Gud

Som kristen finns både vetenskapen och Bibeln att stå på. Bibeln är tydlig med att livet kommer från Gud. Profeter och psalmister uttrycker hur Gud skapade dem i moderlivet och att de var utvalda innan de föddes till den här världen. Nu skall vi titta på några sådana ställen. Sen skall vi gå in på prolife ur ett historiskt perspektiv. Hur samhället förändras när kristendomen tog över, och hur man då började ta hand om sjuka, gamla, fattiga, kvinnor och barn (födda som ofödda). Men vi börjar med några bibelställen.

BILD 4

Först går vi till Ps 139:13-15 där David beskriver på ett mycket vackert sätt hur Guds ögon såg honom redan på fosterstadiet och att Gud vävde samman varje del av hans kropp.

Ps 139: 13-16 (Svenska Folkbibeln 2015)

”Du har skapat mina njurar, du vävde mig i moderlivet. (13) Jag tackar dig för att jag är så underbart skapad. Underbara är dina verk, min själ vet det så väl. (14) Benen i min kropp var inte osynliga för dig när jag formades i det fördolda, när jag bildades i jordens djup. (15) Dina ögon såg mig när jag bara var ett foster ... (16)”

Det här är en väldigt vacker bild av hur Gud skapar en människa.

Vers 13 ”Du har skapat mina njurar ...”

”You made all the delicate, inner parts of my body” (New Living Translation)

”... du vävde mig i moderlivet ...”

.. and knit me together in my mother’s womb ...”

(knit=sammanväva, binda samman, sammanfoga)

Precis som man väver ihop något, man väver ihop med många trådar, så vävs en människa ihop. Alla komponenter vävs samman, alla de inre små organen i den pyttelilla kroppen vävs ihop med själen. Gud broderar ihop en människa. Han sätter ihop varje liten del och väver ihop det till en människa.

Vers 15 ” Benen i min kropp var inte osynliga för dig när jag formades i det fördolda, när jag bildades i jordens djup...”

“...watched me as I was being formed in utter seclusion as I was woven (väva) together in the dark of the womb.” (New Living Translation)

Du såg mig när jag höll på att formas i absolut avskildhet, isolering, på en avskild plats. När jag vävdes ihop i mörkret i livmodern.

En annan översättning säger (King James)

”Mina ben, mina muskler och senor var inte dolda för dig när jag skapades i hemlighet...”

Det hemliga stället är livmodern.

Vers 16 ”Dina ögon såg mig när jag bara var ett foster ...”

”Thine eyes did see my substance, yet being imperfect ...” (King James)

Alltså Gud såg det lilla embryot som var ofullkomligt. I hebreiskan står det "something rolled together". Alltså när människan bara är en boll, en liten boll av liv, bara en liten boll av kromosomer.

Visst är det en fantastisk bild. Gud skapar en människa i moderlivet. Det är då livet börjar. Gud ger en människa liv och väver ihop allting. Visst är det vackert!

BILD 5

Jer 1:4-5

"Herrens ord kom till mig. Han sade: "Innan jag formade dig i moderlivet utvalde jag dig, och innan du kom fram ur modersskötet helgade jag dig. Jag satte dig till profet för folken."

"Before I formed you in the womb I *knew* you ...

Jeremia visste att Gud hade sin hand på honom från befruktningsögonblicket. Gud såg honom, kände till honom och utvalde honom innan han formade honom. Och innan han föddes helgade Gud honom. Han smorde, välsignade och utvalde honom.

Vi skall titta på ytterligare ett bibelställe och det är från Nya Testamentet.

BILD 6

Gal 1:15

"Men han som utvalde mig redan i moderlivet och som kallade mig genom sin nåd ..."

"Innan jag föddes så utvalde Gud mig och kallade mig ..."

Paulus skriver att Gud utvalde honom redan i moderlivet, innan han föddes. När Paulus tänker på sitt liv så tänker han bortom sin barndom och födelse, som en judisk pojke. Han tänker på sin mammas graviditet när han var ett foster. Han tänker på att redan då såg Gud honom och kallade honom.

Vi ser alltså här att David vet, Jeremia vet och Paulus vet att Gud hade sin hand på deras liv redan från början, från befruktningen. Gud såg dem i moderlivet, innan de föddes till den här världen. Det finns ett antal sådana här ställen i Bibeln där profeter och psalmister uttrycker sig så här.

Så Gud skapar människan från allra första början. Han formar en människa i livmodern. Det ofödda barnet skapas av Gud. Gud är givaren av liv.

BILD 7

Prolife – inget nytt fenomen

Nu skall vi se på prolife från ett historisk perspektiv. Hur judarna och de första kristna var prolife och om att det i generationer och århundraden har funnits prolife-hjältar. Vi ska se på

att när kristendomen fick mer inflytande i samhället började man visa större barmhärtighet och nåd mot svaga, gamla, fattiga, sjuka, barn (födda som ofödda).

Vi skall också kort se på tre faktorer i modern tid som påverkat utvecklingen till där vi är idag med en väldigt abortliberal kultur.

BILD 8

Förkristen tid

Under förkristen, innan kristendomen fick inflytande gjorde man sig av med barn på olika sätt. Ofödda barn aborterades t.ex. som hos grekerna genom att man gav gravida kvinnor höga doser av aborterande örter. Perserna utvecklade sofistikerade kirurgiska procedurer för att kunna skrapa livmodern. Aristoteles och Platon, som var den tidens lärda män, anses ha varit för abort. Samtidigt levde och verkade också läkaren Hippokrates, som kallas "läkekonstens fader". Kanske var det för att dessa två var för abort som han utformade den hippokratiska eden (riktlinjer för läkare), som bland annat säger att läkare inte ska ge fosterfördrivande medel till någon.

Man gjorde sig också av med barn som var födda. Romarna lämnade sina nyfödda barn utanför stadsmuren i romerska städer så att de utsattes för väder och vind eller åts upp av vilda djur. Kananéer slängde sina barn på eldsbål som offer till guden Molok. (Gud sa till judarna i 3 Mos 18:21 att "du ska inte offra något av dina barn åt Molok"). Egyptierna använde metoder som var väldigt brutala. De tog delar av nyfödda barn och rituellt utvann man sedan kollagen från barnen för att tillverka kosmetiska krämer. Kollagen är ett fiberprotein som finns i stödjevävnad, som ben, hud och senor, hos människor och djur. Det ger struktur, stadga och är mycket motståndskraftiga mot slitande krafter. Det används därför i smink och krämer.

Under förkristen tid var abort, barnamord och barn som övergavs en normal del av vardagslivet.

BILD 9

Judarna

Hedniska kulturer accepterade alltså abort, barnamord och att man övergav sina barn, men hur såg judarna på detta. De accepterade det inte. Varför?

Och det fanns två anledningar till det.

- För det första: De ville lyda det första budordet att älska Gud av allt sitt hjärta. Varje liv var skapat av Gud och att ta ett liv var därför att gå emot Gud, och att inte lyda första budordet.
- För det andra: I lagen stod det också att du skall älska din nästa som dig själv och de såg även barn som sin nästa, fastän många troligtvis inte gjorde det på den tiden. De hade inte samma värde som vuxna. Och de såg även ofödda barn som sin nästa. En människa i behov av omsorg och skydd.

I varje bok och doktrin fanns principen om nåd och rättvisa för alla, så därför var judarna prolife. De var för livet och för människovärdet. Men de första kristna då? Hur såg de på det här?

BILD 10

De första kristna

De första kristna tänkte på samma sätt som judarna. De hade samma skrifter, men utöver det hade de också Didache och Barnabas brev.

Didache (uttalas Didaké). Även kallad (De tolv apostlarnas lära) var en tidig kristen skrift som skrevs ca 100 e.Kr. Den åtnjöt högt anseende och innehöll konkreta anvisningar till kristna och till församlingen. Den var indelad i fyra delar. Första delen en samling moralregler som känns igen från Jesu undervisning i evangelierna. Här stod att livet var heligt och att abort och barnamord var fel. Det var tydligt och rakt på sak.

Barnabas brev

Denna skrift hade också högt anseende bland de första kristna. Den innehöll samma instruktioner som i Didache. Stod tydligt att livet var heligt, att abort och barnamord var fel. Man ansåg därför att det som de omkringliggande folken (hedniska folken) höll på med (abort, barnmord och att överge sina barn) var fel. Alla hade samma värde i Guds ögon.

I varje bok och doktrin fanns principen om nåd och rättvisa för alla.

BILD 11

Kristendomens inflytande (300-talet)

Kristendomen fick allt mer inflytande och officiell status på 300-talet e.Kr. Dock fanns mycket av hedendomens praktiserande och kultur kvar som t.ex. att man övergav sina barn. Men varhelst evangeliet spreds så prioriterade de kristna goda gärningar.

- För första gången i historien startades sjukhus, barnhem, soppkök, räddningsuppdrag för barn som övergetts osv.
- Hungriga fick mat, hemlösa fick tak över huvudet, sjuka fick läkarhjälp, barn fick beskydd och äldre blev omhändertagna. I romerska städer räddade de kristna barnen som hade lämnats utanför stadsmurarna vilket var olagligt och innebar stora risker. I Korint tog de kristna hand om tempelprostituerade som hade blivit gravida. De hjälpte kvinnorna att föda sina barn och få en ny start i livet.

BILD 12

Prolife-principer

Den första kristna kyrkan var pro-life i både ord och handling. De hade 5 grundläggande prolife-principer:

- **Överlåtelse** till Gud som skapare av Livet.
- **Enighet** i viktiga frågor som t.ex abort och barnadödande

- **Tjänarattityd** där de inte bara talade om att något var fel, utan stod tillsammans med offren i medlidande och tjänande
- **Iver** i arbetet där de äventyrade sina rykten och riskerade sina liv för de utsatta.
- **Uthållighet** där de var medvetna om att det de gjorde skulle påverka generationer framöver. Så de arbetade hårt och utbildade sina barn och alla runt sig i prolife

BILD 13

Medeltiden (500-1500-talen)

Kristendomen började nu genomsyra den europeiska kontinenten. Ju mer inflytande kristendomen fick desto mer nåd och barmhärtighet visade man till svaga, sjuka, kvinnor och barn (födda som ofödda). Det som fanns kvar från hedendomen - abort, barnamord, övergivna barn etc – började gradvis att försvinna. Nu fanns det en sammanhållning bland kristna att livet var heligt och okränkbart och skulle skyddas. Listan över prolife-hjältar från den här tiden är enorm.

BILD 14

Renässansen & Upplysningen (1500-1700-talen)

Renässansen var en kulturell rörelse där antika ideal återigen blev moderna. Människan hamnade i centrum för allt och den moderna individualismen föddes.

Upplysningen var en tidsperiod när vetenskapen var i fokus. Uppfinnaren och forskaren var den tidens förebilder, och man trodde på att människan var god och förnuftig av naturen.

Men trots många framsteg inom medicin, teknik och vetenskap var detta en period då man gick tillbaka till hedniska ideal och övergav sitt kristna arv. Varje forum, arena och aspekt av livet började påverkas av fascinationen för förkristna idéer. Detta inkluderade även abort, barnamord och att överge sina barn. I mitten på denna period dödades eller övergavs så många som ett av tre barn i franska, italienska och spanska städer.

Kyrkan var svag och det förekom olika grupperingar. Den klarade nu inte att stå emot tidsandan. Men reformationen med Martin Luther i spetsen startade en rörelse som bland mycket annat gjorde kyrkan enig igen i sin överlåtelse till livet.

BILD 15

Prolife-hjältar

Många prolife-hjältar har funnits genom historien. Jag skall nämna en. Han hette Vincent de Paul och levde 1581-1660. Han överlät sig att tjäna Gud när han var 20 år. Han mobiliserade hundratals kristna att bli volontärer och grundade barnhem, fattighus och sjukhus osv. De gav medicinsk hjälp till barn som överlevt abort, startade hem för gravida i kris, undervisade och utbildade barn och unga i evangeliets principer. Han menade att det inte var ett val att stå upp för livet. Det var obligatoriskt. Det var krävande, men också bland det största och mest tillfredställande man kan göra.

BILD 16

Missionseran (1800-talet)

Under 1800-talet åkte kristna missionärer ut över hela jorden och möttes av en brutal verklighet där hedendomen var utbredd. Abort var allmänt förekommande, barnamord och att man övergav sina barn likaså, det förekom även kannibalism och människooffer. Respekten för fattiga, svaga och hjälplösa saknades ofta helt. Missionärerna predikade evangeliet om Jesus Kristus, etablerade skolor och grundade sjukhus. Prolife-arvet, som hade gått från den första kristna kyrkan till den medeltida kyrkan och till kyrkan under renässansen, gick nu vidare genom dessa missionärer.

BILD 17

Modernismen (1900-talets början)

Modernismen var en västerländsk kulturell rörelse i slutet av 1800-talet och tidigt 1900-tal inom konst, arkitektur och litteratur. De gamla traditionerna och normerna betraktades som modernismens fiender. Under denna tid försvann minnet av det prolife-arv som tidigare funnits i kyrkan, och kyrkan börjar kompromissa i abortfrågan. Flera stora samfund i USA blev nu abortliberala. De oskyldiga och hjälplösa förlorade därmed sin enda säkra försvarare; den kristna kyrkan. I USA var abort utbrett, men blev sedan förbjudet och lagligt igen senare. Kommunistiska länder praktiserade abort och nazisterna använde sig av tvångsaborter. Men precis som tidigare i historien fanns det prolife-hjältar.

BILD 18

Postmodernismen (1970-talet)

Postmodernismen har ibland definierats som trevandet efter något nytt sedan luften gått ur modernismen och hör till de senaste decenniernas mest inflytelserika teorier. Begreppet har under sin historia haft många olika innebörder. Det var först framåt 1970-talet som en mer samstämmighet kring postmodernismen började ta form. Objektiva sanningar raderas, inga ideologier eller religioner anses tillförlitliga. Postmodernismen är en tid då gränser suddas ut, där ingenting på förhand är givet. I denna tid behövs människor som står upp för livet och människovärdet mer än någonsin.

Om man vill kan man avsluta här och lägga till bild 23.

BILD 19

Tre faktorer i modern tid som påverkat utvecklingen

Det finns flera faktorer som påverkat utvecklingen till det abortliberala samhälle vi ser idag, och som byggt plattformen för den enorma abortindustri som finns i västvärlden. Här följer tre av dessa faktorer:

BILD 20

Den sexuella revolutionen

Under 1960-talet började man prata om fri kärlek och fri sex. Man ville kunna uttrycka sin sexualitet helt fritt. Sex skulle inte behöva ha någon konsekvens. Konsekvensen måste bort för att man skall kunna vara helt fri. Den stora konsekvensen är graviditeten så den måste bort. Fri sex krävde fri abort.

BILD 21

Fosterskador (neurosedynskandalen)

På det här tåget kom sedan frågan om fosterskador. Under 1950 och tidigt 60-tal marknadsfördes ett läkemedel som hette *Talidomid* (såldes i Sverige under namnet *Neurosedyn*). Det var en medicin för sömnproblem och illamående direkt riktad till gravida kvinnor. Dock visade det sig tyvärr att medicinen ledde till svåra fosterskador hos barnen, som föddes utan armar och utan ben. Läkare började då förespråka abort, eftersom dessa barn skulle vara en stor kostnad för samhället och det var svårt för föräldrarna. Det här gav fler argument för abort och var ytterligare en faktor som lade grunden för abortindustrin.

BILD 22

Feministrörelsen

Till detta kom feministrörelsen där man tog den sexuella frigörelsen ett steg längre. Kvinnor ville inte bara vara sexuellt fria utan konsekvenser, nu ville de obehindrat också delta i arbetsliv och göra karriär utan att begränsas av graviditet och barnafödande. Detta får inte ses som en kritik av allt inom feministrörelsen. Men feministrörelsen borde vara den starkaste försvararen av det genuint kvinnliga, nämligen gåvan att föda och ta hand om barn.

BILD 23

Avslutning

Det är kristendomens och prolife-hjältars framfart som enligt denna korta historiebereskrivning lett till en människosyn i samhället som präglats av mer barmhärtighet. Barn har räddats, fattiga och sårbara grupper har fått hjälp. Skolor och sjukhus har grundats. Jämställdheten har också varit en naturlig del av kyrkan. Det svenska baptistsamfundet gav exempelvis rösträtt till kvinnor långt innan de fick rösträtt i riksdagsvalet, och inom Frälsningsarmén gavs kvinnor officerstitel och predikade iklädd uniform. Andelen barnäktenskap har också genom historien enligt [professor Joel Halldorf](#) (2016) varit mycket lägre inom kyrkan än inom det övriga samhället. Kyrkan behövs som en ledande kraft inom prolife-arbetet.

Källor:

Third Time Around: A History of the Pro-life Movement from the First Century to the Present (1991), George Grant.

The Biblical View on Abortion (Predikan av John MacArthur, Grace to You Church, gty.org)

[Academic Papers | Calum Miller](#)